

BOEKBESPREKINGEN

H. ISKRAUT. *Neuraltherapie in der täglichen Praxis*. Karl F. Haug. Ulm-Donau. 123 blz. met 11 afb. en 7 blz. literatuurverwijzingen. D.M. 9,60.

Dit boek is verdeeld in de volgende hoofdstukken:

1. Neuralmedizin? 2. Neuraltherapie in der Zahnheilkunde. 3. Das Herdproblem. 4. Neuraltherapie der sogenannten Herderkrankungen. 5. Die wissenschaftlichen Grundlagen des Sekundenphänomens. 6. Grenzen der Neuraltherapie und neue Möglichkeiten. 7. Die Therapie als logisches Bezugssystem. Er wordt in dit boek een poging gedaan tot verklaring van de wonderlijke genezingen, die met de „Neuraltherapie” beschreven zijn. Deze therapie, die bij de Chinezen in de vorm van akupunctuur al heel oud is en die nu sinds ongeveer 5 jaren, vooral in Duitsland, veel minder in ons land, onder de invloed van publicaties van de huisarts F. H u n e k e, veelvuldig wordt toegepast (men zie de literatuurlijst) berust op inspuiting bij allerlei ziekten van novocaine of impletol (is novocaine plus coffeine) in een bepaalde „hard”, een reflexcentrum, dat samenhangt, volgens de schrijver, met die ziekte. Die hard of dat reflexcentrum kan zijn een apicaal absces, maar ook een volkomen normale kaak, waar alle tanden en kiezen uitgetrokken zijn en ook op de X-foto's geen enkele afwijking te vinden is, of wel het litteken van een kort geleden verwijderde tonsil, ook b.v. een rustig litteken van een operatie, die vele jaren geleden plaats vond en tenslotte geheel normale plaatsen van het lichaam, die zich bevinden in de z.g. „Headse zones”, dit zijn die plaatsen der huid, die segmentaal behoren bij een bepaald orgaan: (gewoonlijk liggen deze „Headse Zones” op, of dichtbij het orgaan waarbij ze horen). De moeilijkheid is in de eerste plaats het „reflexcentrum” te vinden: daartoe schijnt een zeer grote ervaring nodig. H u n e k e doet het met de tastende vinger, anderen met een hamertje: daar waar pijn aangegeven wordt, zit een „reflexcentrum”, vaak zijn er verschillende centra. Schrijver wijst erop, dat dit kloppen soms groot gevaar oplevert! Volgens I s k r a u t is tot nog toe alleen C r o o n in staat met een door hem gemaakt electrisch apparaat de „reflexcentra”, die slechts 2 mm doorsnee hebben met zekerheid op te sporen, door het meten van de huidweerstand, die op deze plaatsen 500 maal kleiner zou zijn, dan op andere plaatsen. Door nu op de aldus gevonden plaats of plaatsen in te spuiten kan de neuraltherapeut genezen, zowel een maaguleus met hyperaciditeit als een anorexie wegens anaciditeit, een vele jaren bestaande ischias of neuritis van de arm, ernstige gevallen van rheuma, asthma, migraine, galsteenkoeliek en nog veel meer. Als de plaats juist is moet volgens I s k r a u t een bestaand symptoom, gewoonlijk pijn, onmiddellijk, nog tijdens het inspuiten van 0,1 tot 0,2 c.c. impletol verdwenen zijn, vandaar het woord: „Sekundenphänomen”. Met één of hoogstens 2 injecties zou de patiënt dan genezen blijven. De verklaring zoekt I s k r a u t in electrische potentiaal-veranderingen in de celmembranen van de reflexcentra; deze potentialen zouden verminderd zijn en door impletol- resp. novocaine-injecties weer normaal worden. Hoewel schrijver opgeeft, dat men dit ook kan verkrijgen door inspuiten van hypotonische zoutoplossing, oplossing van bicarbonas natric. of ook lucht, (R o c h e, internist te Genève berichtte gunstige resultaten met

inspuiten van physiologische zoutoplossing of aq. bidest in de Headse zones bij mensen en ook bij dieren,) houdt hij zich toch bij de impletol (resp. novocaine), hoewel deze stof zeker gevaar, in enkele gevallen zelfs levensgevaar oplevert, vooral als het intraveneus ingespoten wordt en als er veel herhaaldelijk wordt ingespoten. Tenslotte wijst hij op het verband met de endonasale reflextherapie, door inblazen op het neusslijmvlies op de plaats van het ganglion sphenopalatinum van een kleine hoeveelheid procaine oplossing (die in ons land voor zover ik weet alleen door de internist L o h m a n in Weerd wordt toegepast): hij geeft een afbeelding van de neusholte, waarop 9 reflexcentra zijn afgebeeld (o.a. voor hart, nieren, jeuk, asthma). De zeer interessante genezingen van alle mogelijke aandoeningen beschreven in het boek „Merveilleuses guérisons du docteur Gillet” door de journalist R é n é J o h a n n e t (1933, Albin Michel, Paris), bij wie massa's patiënten genazen, eenvoudig door bepaalde plaatsen van de neus met zeer bepaalde sonden aan te raken, worden niet vermeld. Ondanks uitvoerige en zeer geleerd aandoende uiteenzettingen over elektrische potentialen en kwantentheorie die ik niet kan beoordelen, zou ik dit boek en de neuraltherapie toch niet willen aanbevelen: de ziektegeschiedenissen zijn zeer oppervlakkig en laten geen voldoende conclusies toe. De resultaten der neuraltherapie, zowel als der endonasale reflextherapie, kunnen m.i. het beste verklaard worden door suggestie.

Dr. S. K o s t e r

GEORGE M. ANDERSON: *Practical Orthodontics*. Eighth Edition. Uitg. The C.V. Mosby Company St. Louis. 1955, 700 blz. en 716 afbeeldingen. Prijs: \$ 17.50.

Wij ontvingen de nieuwe editie van het bekende werk van D e w e y, toen geheten „Practical Orthodontia”, na diens overlijden sedert de vijfde druk opnieuw bewerkt door A n d e r s o n en thans, alweer vergroot, in 8e druk verschenen, met de medewerking van W e i n b e r g e r, B r o a d b e n t, R o g e r s, S w i n e h a r t, W r i g h t en K i t l o w s k i.

De hoofdstukken over erfelijkheid en cephalometrie, benevens de groei-processen, zijn aanzienlijk uitgebreid en over het geheel is een en ander aangepast aan de recente Amerikaanse literatuur.

Er is ook een hoofdstuk gewijd aan „Preventive Orthodontics”. Dit beslaat 10 van de 700 bladzijden! In 1492 heeft Columbus Amerika ontdekt, in 1955 bespeurt de Amerikaanse Orthodontist nog maar weinig van Europa!

In de „Authors Index” vindt men bijna 400 namen, men zal er echter tevergeefs zoeken naar mannen als K o r k h a u s, H o t z, H ä u p l, I z a r d, d e C o s t e r, K j e l l g r e n enz., enz.

Over A n d r e s e n en zijn leer vindt men tien regels. En dan volgt er: „The activator” or the Andresen method have not taken much of a hold in this country”.

Over A. M. S c h w a r z leest men alleen maar iets in het hoofdstuk „Tissue changes incident to orthodontic movement”. „Schwarz (1931, 1932 (sic! N.)) has contributed much to experimental work and to many controversial points in orthodontic problems; his findings and conclusions are in many respects at variance with the early and later work of O p p e n h e i m.”

Referent heeft een vijftal jaren geleden eens aan een vertegenwoordiger van de Amerikaanse Orthodontie te kennen gegeven, dat naar zijn mening de Dento-faciale Orthopaedie in Amerika ongeveer een kwart eeuw ten achter was.

Thans is het vijf jaar later . . .

Het boek van *Anderson* is goed, alleen de titel is fout. Deze behoort te luiden: *Orthodontics, as practised in the U.S.A.* Nord

GUIDO FISCHER. Biologie der Pulpa des menschlichen Zahnes. J. A. Barth Verlag, Leipzig, 1955.

Kort na de publicatie van de monografie over „Normale und Pathologische Biologie des Zahnsystems”, waarin de auteur zijn opvattingen met betrekking tot de rol, die het tandorgaan vervult in de biologie van het organisme als geheel de revue laat passeren, verschijnt deze nieuwe monografie. Hierin gaat hij dieper in op de rol, die de pulpa met haar vaten- en neurovegetatief stelsel speelt bij de voeding, het metabolisme en bij de reacties van de tandweefsels op physiologische en pathologische prikkels.

Hij put hierbij uit een schier onuitputtelijke bron van praeparaten, die hij gedurende een mensenleeftijd heeft kunnen verzamelen. Het boek is onderverdeeld in zeven onderafdelingen.

Hoofdzakelijk afd. 5 „Therapeutische Folgerungen” en afd. 7 „Karies und Parodontitis sind Allgemeinkrankheiten” bevatten de eigen opvattingen van de auteur, die nog steeds onderwerp van discussie uitmaken.

Het is een moeilijke taak een waardeoordeel uit te spreken over dit boek met zijn even originele als nieuwe zienswijze. Het is een van die typische werken van een strijdbare natuur, die niet tevreden is met de bestaande, soms vastgeroeste opvattingen en die als reactie daarop in het andere uiterste vervalt en daardoor bevruchtend kan werken.

In *Guido Fischer's* begintijd viel in de medische wetenschap de ommekeer van de zuiver bacteriologische periode naar het tijdperk waarin gezocht werd naar de constitutionele factoren, die de afweer tegen infecties bepalen.

Dit laatste bleef tot de huidige dag het grondbeginsel, waardoor hij zich liet leiden bij de onderzoekingen en interpretaties van histologische praeparaten, die hij ten bewijze van zijn stelling heeft gedaan.

Reeds in 1912 heeft *Fischer* de nadruk gelegd op de betekenis van de constitutie en van de afweerkrachten van het organisme in de tandheelkunde ten aanzien van noxen.

In de twintiger jaren deed als reactie op de Virchowse cellulaire pathologie in de geneeskunde een nieuwe zienswijze haar intrede, die het accent verlegde van het interpreteren van het pathologische gebeuren der afzonderlijke organen naar de gemeenschappelijk voor alle organen zijnde neurovegetatieve-, bloedvaten- en hormonale stelsels (*Ricker, Hoff, Speransky, Siegmund*).

Dit is het tweede grondprincipe, dat *Fischer* heeft geleid bij de omvorming van de tandheelkundige pathologie. Zoals zo dikwijls bij auteurs, die gedachten en opvattingen van meer heuristische waarde verkondigen, zijn *Fischer's* ideeën niet geheel vrij van overcompensatie.

De toekomst zal moeten uitmaken welke van Guido Fischers leerstellingen van blijvende waarde zijn. Enkele daarvan zijn reeds gemeengoed geworden in de tandheelkunde. B.v.: „Bei völlig ausgewachsenen Zähnen können die Blutgefäße der Pulpa nur durch das enge Foramen apicale ein- und austreten, so dass sich Zirkulations- und Ernährungsstörungen viel leichter hier als in anderen Organen einstellen müssen.“

Rest nog te vermelden, dat de afbeeldingen van de 150 histologische praeparaten tot de beste behoren, die ooit in tandheelkundige boeken zijn gepubliceerd.

E g y e d i

Zahnärztliches Taschen-Jahrbuch 1955. Herausgegeben von Prof. Dr. med. Dr. med. dent. EUGEN WANNENMACHER. Uitgave: Richard Pflaum Verlag München. 605 blz. Prijs: geb. f 9.30.

De hernieuwde verschijning van dit ten vorigen jare voor het eerst uitgegeven „kleine lexikon voor de dagelijkse praktijk” wettigt de gevolgtrekking dat dit in zakformaat uitgegeven jaarboek zich een blijvende plaats op de tandheelkundige boekenmarkt gaat veroveren. De rechtvaardiging dient te worden gezocht in de redactionele opzet waarbij is uitgegaan van de behoefte der drukbezette practici om zich onafhankelijk van de voor hen onoverzichtelijke en onoverzienbare vakliteratuur snel te kunnen op de hoogte stellen omtrent de theoretische grondslagen, klinische verschijningsvormen en praktische gedragslijn inzake aangelegenheden waarbij eigen inzicht incidenteel voorlichting behoeft.

Wanneer een dusdanige „lexicon” door een jaartal is gekenmerkt dan wil hiermede zijn aangegeven dat zij van de erkende inzichten en methoden (het adjectief beproefde moge terzijde gelaten worden) een uiteraard compacte afspiegeling wil zijn.

Zo althans dient men de overzichten op te vatten, zowel van de in de titel genoemde auteur als die van zijn competente medewerkers. Eerstgenoemde behandelt de tandheelkundige röntgenologie, de tandbehoudkunst en de parodontopathieën, Prof. Mathis de pathologie van het mondslijmvlies, Prof. Ascher de prophylaxe in de kaakorthopaedie en Prof. Harnisch de tandheelkundige chirurgie. In deze overzichten, geserreerd en welhaast in telegramstijl, vindt de practicus veel waarmee hij zowel bij complicaties als bij routine-toepassingen zijn voordeel kan doen. Ook wat hij als conclusie uit en van tussen de regels beter na kan laten of aan meer bevoegden endosseren. Ondanks het kleine formaat zijn foto-reproducties en schematische afbeeldingen ingevoegd.

Voor de volledigheid mag niet onvermeld blijven dat een inleidend hoofdstuk over de steeds in omvang groeiende geneesmiddelen voor tandheelkundige toepassing (Wagner) en een over de tandheelkundige prothetiek (Prof. Jung) zomede een beschouwing over rationele praktijkvoering van de hand van Dr. Heinrich de algemeen geldige inhoud completeren.

Een belangrijk deel van de inhoud wordt voorts in beslag genomen door behandelingstarief-overeenkomsten en de daarmee verband houdende (uitvoering) voorschriften in de sociale sfeer, welke in Duitsland van kracht zijn. Leerzame kennismaking daarvan, ook voor wie daarbij niet betrokken is, betekent zeker geen verkwiste energie.

P. H. Buisman

Deutscher Zahnärzte-Kalender 1955. Prof. Dr. med. Dr. med. dent. EWALD HARNDT.
14. Jahrgang. Uitgave. Carl Hanser Verlag / München. 350 blz. met 125
afbeeldingen. Prijs geb. 9.60 D.M.

Uit het in de titel vermelde aantal jaargangen blijkt reeds dat men met een gevestigde uitgave te doen heeft, welke praktische waarde voor de gebruikers reeds hieruit kan worden afgeleid.

Evenals bij de eerder besproken „zak” kalender is de inhoud (in uiterlijk en typografisch ietwat aantrekkelijker gedaante) door een ploeg auteurs van erkende reputatie opgebouwd tot een veelzijdig overzicht (de samensteller noemt het een „in zich gesloten doorsnede”) van de „moderne” tandheelkunde anno 1955. In negentien verhandelingen vindt de lezer onderverdeeld wat de samensteller en auteurs gemeend hebben de essentie te zijn van hetgeen de huidige tandarts ter beschikking moet staan als bron van informatie.

Zo bevatten de hoofdstukken over de snede-voering bij tandheelkundig chirurgische ingrepen (Prof. H o l l e r) en de behandeling van de perforatie van de bovenkaaksholte. (Prof. H a r n i s c h) veel nuttige aanwijzingen ook voor wie zich op dat gebied beperkingen weet op te leggen. De conserverende tandheelkunde wordt vanuit drie gezichtshoeken gezien: de Zwitserse auteur B o n s a c k vraagt aandacht voor de boren en de boorteknik, Prof. S p r e t e r v o n K r e u d e n s t e i n voor de conserverende behandeling van de caries profunda, terwijl voorts het zichtbare deel van het gebit het uitgangspunt vormt voor een technische beschouwing over de gebitsconservering (Dr. D a u s c h). Aan het cosmetisch resultaat wordt aandacht gewijd in de vorm van een fysische verhandeling over de kleurbepaling (Dr. I l g.).

Prof. A s c h e r stelt de indicaties en contra-indicaties voor de afzonderlijke kaarkorthopaedische behandelingsmethoden, Prof. F o c k e heeft de parodontopathiën voor zijn rekening genomen met inbegrip van het opmaken van de paradentale status voor de behandeling in ziekenfondsverband. Over de vermoedelijke discrepantie tussen de theorie der minutieus gedetailleerde officiële regeling en de praktische werkelijkheid in en buiten de sociale sfeer, ook wat de orthodontische toepassingen betreft, wordt alles aan de (getemperde) fantasie van de lezer overgelaten.

Uit de verzameling bijdragen zij nog vermeld dat Prof. B a l t e r s zich beweegt op het psychologische terrein van de behandeling en de bange patiënt analyseert. Het eerste hoofdstuk is gewijd aan de incidenten, die zich in de tandheelkundige praktijk zoal kunnen voordoen. Verder heeft ook de homeopathie, zowel therapeutisch als pharmaceutisch in dit jaarboek bestaansrecht wedervaren.

Voor het overige vindt men ook hier alle rubrieken, die het kenmerk van de inhoud van een „kalender” bepalen en dus opsomming overbodig maken.

P. H. B u i s m a n

The Year Book of Dentistry. 1954—1955 series. Uitgave: the Year Book Publishers Inc. Chicago 464 blz. Prijs: geb. \$ 6.—.

Vormen de Duitse „Kalenders”, eerder genoemd, een verzameling individueel getinte verhandelingen van competente auteurs, beogende een samenvattend overzicht van de wetenschappelijke stand van zaken tot op het ogenblik van de

samenstelling, de Amerikaanse Jaarboeken op veertien afzonderlijke gebieden der geneeskunde, waarvan het in de titel genoemde deel uitmaakt, zijn bedoeld om de lezer via een op hun belangrijkheid geselecteerde verzameling referaten van tussen September 1954 en Mei 1955 gepubliceerde artikelen een overzicht te verschaffen van de wetenschappelijke activiteiten in genoemde periode zomede van de conclusies waartoe de betreffende onderzoekingen hebben geleid.

Aan de redacteuren, i.c. T y l m a n (prosthodontie), K e y s (conserverende tandheelkunde) K n u t s o n (preventie), N o y e s (orthodontie) R o b i n s o n (mondziekten) en W a l d s o n (chirurgie) was de taak toebedeeld om uit de veelheid het belangrijkste en meest essentiële te kiezen en in referaatvorm te comprimeren, zo nu en dan aan het eind voorzien van een kort gehouden persoonlijke conclusie.

Gelijk in de Duitse kalenders de angelsaksische literatuur slechts in zeer geringe mate haar neerslag gevonden heeft, zo zijn het in dit jaarboek voornamelijk de Amerikaanse en verder in de Engelse taal verschijnende periodieken die gezamenlijk de welig vloeiende bron gevormd hebben waaruit werd geput. Het voordeel van deze (betrekkelijke) beperking is gelegen in de omstandigheid dat ook publicaties vermelding hebben gevonden uit tal van tijdschriften die aan deze zijde van de oceaan uitsluitend en wellicht gedeeltelijk in de universiteitsbibliotheken vertegenwoordigd zijn en buiten de gezichtskring van de practicus blijven. Zodoende vindt men hier vaak verrassende gegevens toegankelijk gemaakt.

Een index van steekwoorden en van de schrijvers vergemakkelijkt de raadpleging en oriëntering. Het geheel vormt aldus een leerzame vraagbaak inzake de jongste wetenschappelijke verrichtingen. Veel tabellen en afbeeldingen verschaffen de materiële en illustratieve documentatie van de referaten voor welke exacte weergave van het origineel de namen der redacteuren voldoende waarborg bieden.

Welke barre wegen de wetenschappelijke nieuwsgierigheid al niet bewandelt moge blijken uit het referaat van een experimenteel onderzoek bij albino-ratten naar het gedrag van wortelvlijs- en spekselklieren tijdens de kunstmatig opgewekte alarmreactie van het organisme door middel van herhaalde onderhuidse inspuitingen met . . . 4% formaldehyde bij gelijktijdige onthouding van voedsel!

P. H. B u i s m a n

Jaarboek 1954 van de Nederlandse Organisatie voor Zuiver-Wetenschappelijk Onderzoek.
150 blz.

Ietwat verlaat is thans bovengenoemd verslag over de werkzaamheden onder auspiciën en met ondersteuning van Z.W.O. in het vorige jaar, verschenen.

Tot in bizonderheden wordt daarin mededeling gedaan van de vele bemoeiingen op het welhaast onbegrensde gebied van proefondervindelijk en ander onderzoek dat uit hoofde van zijn wetenschappelijke betekenis voor materiële tegevoetkoming de medewerking van Z.W.O. heeft verworven.

Dat hierbij de exacte wetenschappen en met name het fundamentele onderzoek der materie aanzienlijke subsidies genieten weet welhaast een ieder die enigszins van de werkingssfeer op de hoogte meent te zijn. Het Jaarboek biedt echter

in zijn gedetailleerde uiteenzetting volop gelegenheid om tot het inzicht te geraken dat ook de geesteswetenschappen, niet minder dan de biologische en de medische wetenschap, nimmer tevergeefs bij Z.W.O. aankloppen om een financiële bijdrage voor een grote verscheidenheid van onderzoekingen waarvan de wetenschappelijke waarde wordt erkend. De veelzijdige samenstelling van bestuur en adviescommissies is er uiteraard op gericht om door prominente vertegenwoordigers de organisatie op alle gebieden der wetenschap aan haar doel dienstbaar te maken.

Zowel in het uitvoerig verslag van de werkzaamheden in het betreffende jaar als in het financiële overzicht vindt men de gegevens daarvoor in ruime mate aanwezig. In de bijlagen worden met name en meer of minder uitvoerig toegelicht de afzonderlijke objecten van onderzoek en de daarop gebaseerde publicaties vermeld. Een aantal foto-illustraties zijn ter verduidelijking mede opgenomen. De juiste waardering van een en ander is uiteraard voorbehouden aan de op het betreffende gebied deskundige lezers.

Voor wie een inzicht wil verwerven in de veelzijdigheid der bemoeiingen van Z.W.O. waar het betreft wetenschappelijk gerechtvaardigd onderzoek financieel en materieel mogelijk te maken, is de lectuur van het Jaarboek een onderhoudende bezigheid. Kennisneming kan dan ook ten zeerste worden aanbevolen.

P. H. B u i s m a n

25 Jaar Medisch Tucht recht 1930—1955. 98 blz. Prijs: ing. f 4,50.

Als bijzondere uitgave van Verslagen en Mededelingen betreffende de Volksgezondheid werd bovengenoemd gedenkschrift uitgegeven ter herinnering aan het feit dat een kwart eeuw geleden de wet op het medisch tucht recht in werking trad.

Naar uit de in de loop der jaren gepubliceerde beslissingen en ook uit de betreffende literatuur duidelijk kan zijn geworden heeft de wet en haar toepassing niet alleen voor de geneeskunst maar o.m. ook voor de tandheelkunst bewijzen van haar nut afgelegd, al zou men dit niet afleiden uit het „woord vooraf” van Prof. M u n t e n d a m, waarin de wet uitsluitend wordt gezien als een uitbreiding van de beroepsrechtspraak van de Mij tot bevordering der Geneeskunst voor haar eigen leden.

Uit de inleiding der redactiecommissie, bestaande uit de leden Dr. J. B r u t e l d e l a R i v i e r e, Mr. B. d e G a a y F o r t m a n en Mr. D. S a n d e r s blijkt reeds dat er naar is gestreefd in het gedenkschrift tot uiting te brengen de vragen van medische en juridische aard die in het kader der tucht wet tot oplossing zijn gebracht, maar ook welke lacunes en desiderata volgens het oordeel der diverse schrijvers — 14 in getal — uit de praktijk naar voren zijn gekomen. Of en in hoeverre deze in de in voorbereiding zijnde wetsherziening verwerkt zullen worden zal de naaste toekomst onthullen.

Voor wie, hetzij uit persoonlijk contact dan wel uit zuivere belangstelling zich tot de betreffende materie aangetrokken gevoelt, bevatten de diverse bijdragen verrassende, scherpzinnige beschouwingen.

Voor ons van speciale betekenis is de plaatsbepaling door coll. J. S a n d e r s Ezn. van de tandarts in het Medisch Tucht recht, waarbij deze ter inleiding een

uiteenzetting geeft van wat onze beroepsorganisatie in een nagenoeg gelijke periode door middel van de collegiale rechtspraak ter handhaving van het beroepsfatsoen heeft gedaan.

De uiteenlopende criteria voor de collegiale- en de tuchtrechtspraak hebben volgens de schrijver elkaar bij de diversiteit der gepleegde inbreuken kunnen aanvullen in eensdeels het dienen van het groepsbelang, anderzijds het nastreven van wat als een algemeen belang moet worden beschouwd.

Uit collega Sanders' terugblik zij hier nog aangestipt dat in de meeste zaken tandartsen, in hun hoedanigheid van rechtstreeks belanghebbenden, de klagers zijn geweest ten aanzien van beroepsgenoten, wier handelingen geacht konden worden het vertrouwen in de stand te ondermijnen.

De grootste activiteit werd in al de jaren betracht door het hoofdstedelijk tuchtcollege, blijkende uit de behandeling (en publicatie) van drie maal zoveel gevallen als door de andere vier colleges in het land tezamen. Schrijver's conclusie is dan ook dat dit college het meest heeft bijgedragen tot de vorming van jurisprudentie in tandarts-zaken. Oordelend op grond van de gepubliceerde beslissingen stelt hij tevens dat slechts zelden een ingediende klacht is afgewezen.

Tot slot worden van enkele beslissingen de overwegingen geciteerd om te doen uitkomen welke eisen aan een behoorlijke wijze van tandheelkundig practiseren als algemeen geldend zijn gesteld.

Memoreren wij nog dat volgens schr. uit het ontbreken van meer recente (gepubliceerde) beslissingen in tandartszaken niet mag worden afgeleid dat na 1950 het vertrouwen in de stand niet meer zou zijn ondermijnd!

P. H. B u i s m a n